ԱՆԿՐԿՆԵԼԻ ԺԻՐԱՅՐ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԸ

Posted on May 10, 2021 by Keghart

Category: Opinions

***Հաճոյքով տեղ կու տանք հայրենի ներհուն մտաւորական եւ գրականագէտ Երուանդ Տէր Խաչատուրեանի գնահատական խօսքին՝ նուիրուած Լիբանանահայ յայտնի մտաւորական, տնօրէն, մատենագէտ, խմբագիր, Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան աշխատակից եւ յառաջադէմ ու դեմոկրատ մտաւորական ԺԻՐԱՅՐ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆԻՆ՝ ծննդեան 80 ամեակին առթիւ: Ժիրայրը տասնամեակներ առաջ տակաւին Պէյրութի մէջ եղած է keghart.org-ի խմբագրական կազմի անդամներէն ոմանց գաղափարակիցն ու մտերիմը՝ անցնելով քաղաքական ու հասարակական պայքարի նոյն ճամբէն: Իր մեծագոյն ծառայութիւններէն մէկը կը նկատենք իր ատենին մեծ դեր կատարած եւ երիտասարդութեան միտքերը լուսաւորած «Երիտասարդ Հայ.»ի մէջ ունեցած էական մասնակցութիւնը: Խմբագրական կազմս այս առթիւ իր ողջոյնները կը փոխանցէ յոբելեարին եւ իր երախտագիտութիւնը կը յայտնէ թերթիս հանդէպ ցուցաբերած անսակարկ աջակցութեան եւ քաջալերանքին համար՝ միաժամանակ իրեն մաղթելով շուտափոյթ ապաքինում:* Խմբ.**

Երուանդ Տէր Խաչատրեան, Երեւան, 4 Մայիս 2021

… Եւ ահա ապրիլի 21-ին մեր սիրելի Ժիրայր Դանիէլեանը դարձաւ ութսուն տարեկան:

Ես անկեղծ համակրանքի եւ բարեբանումի խօսքեր ունէի պահած այսօր Ժիրայր Դանիէլեանին ասելու համար, բայց կորցրի դրանք, ես մոռացայ ջերմ ու սրտալի մաղթանքների եւ բարձր տրամադրութեան բոլոր բառերը: Եւ դրա մեղքը իմը չէ, դրա մեղաւորը ես չեմ: Օգոստոսի 4-ի պէյրութեան աղէտը, սեպտեմբերին սկիզբ առած քառասունչորսօրեայ արիւնալի պատերազմը տակնուվրայ արեցին բոլորիս կեանքը: Մենք այլեւս նման չենք մեզ, մեր կեանքը դարձաւ ծանր իրողութիւն, մեր անձնական ապրումներն ու զգացումները աղօտեցին, դարձան մի տեսակ անկարեւոր ու երկրորդական: Էլ խե՞լք մնաց, էլ խօսք ու բա՞ռ մնաց…

Եւ ահա այսօր ես կանգնած եմ խոշոր անհատականութեան հարուստ ու բովանդակալից գործունէութեան իրողութեան դիմաց եւ չգիտեմ, թէ որտեղի՛ց սկսեմ եւ ի՛նչ ասեմ: Այնքա՛ն բան կայ ասելու…

Ժիրայր Դանիէլեանի կեանքի վաթսուն տարին լեցուն է եղել անվախճան, երբեք չվերջացող աշխատանքով եւ գիտական-ուսումնասիրական գործունէութեամբ:

Եթէ ես իր գրական-բանասիրական, մշակութային, մանկավարժական եւ հասարակական գործունէութեան նոյնիսկ համառօտ նկարագիրը տամ, ինձ տասնեակ էջեր են պէտք:

Եթէ իր գրական, բանասիրական եւ գրականագիտական աշխատութիւնների,

ուսումնասիրութիւնների եւ յօդուածների սոսկ ցանկը ներկայացնեմ, նորից էջեր ու էջեր են պէտք:

Ուրեմն, ես այսօր կը բաւարարուեմ միայն ընդհանուր խօսքով:

Ժիրայր Դանիէլեանի բանասիրական որոնումները, որոնք սովորական որոնումներ չեն, այլ իրականում՝ յայտնաբերումներ, գրականագիտական յօդուածներն ու գրախօսութիւնները, որոնք ես մանրամասնաբար գիտեմ, ինձ« պարզ գրականագէտիս ու բանասէրիս, միշտ էլ մասնագիտական բաւականութիւն եւ հիացմունք են պատճառել:

Ժիրայր Դանիէլեանը անմրցելի մատենագէտ է, գրքի եւ հայ մամուլի եւ առհասարակ հայ գրաւոր մշակոյթի հմուտ եւ փայլուն գիտակ: Մատենագիտութիւնը գրականագիտութեան եւ բանասիրութեան գիտական յիշողութիւնն է, որ միշտ հիմնուած է ստոյգ եւ հաւաստի իմացութեան վրայ: Ես այսօր չգիտեմ մէկ այլ անձի, որ Ժիրայր Դանիէլեանի պէս իմանայ հայ գիրքը:

Ես տեսել եմ, թէ ինչպէ՛ս է Ժիրայր Դանիէլեանը գիրք խմբագրում: Ես տեսել եմ իր անհրաժեշտ միջամտութիւնները, շտկումները, սխալների ուղղումները, թուերի ու փաստերի ճշդումները, որոնք այնքան շատ էին եւ այնքան էական, որ ամենայն արդարութեամբ նրան կարելի է համարել իր խմբագրած գրքերի համահեղինակը:

Ես գիտեմ, որ նա տասնեակ տարիներ գրական հանդէսներ եւ ամսագրեր է խմբագրել: Ես աշխատակցել եմ իր խմբագրած «Կամար» հանդէսին եւ գիտեմ, թէ նա ի՛նչ բարձրաճաշակ եւ բծախնդիր խմբագիր է: Բայց նա նաեւ գրական քաղաքականութիւն վարող խմբագիր է, որ ջանում է գրական կեանքի ընթացք կազմակերպել եւ ձեւաւորել: Եւ դա իր առաւելութիւնն ու արժանիքն է, որ նրան տարբերում է իմ ճանաչած այլ խմբագիրներից:

Ես առնչուել եմ նաեւ իր մանկավարժական գործունէութեանը. ես ինքս էլ տասնեակ տարիների մանկավարժական փորձ ունեմ եւ կարող եմ վկայել ու վստահօրէն ասել, որ Ժիրայր Դանիէլեանը իր էութեամբ, նկարագրով, ուսուցանելու հմտութեամբ եւ մանաւանդ իմացութեամբ իսկական մանկավարժ է:

Ժիրայր Դանիէլեանը իր գործունէութեամբ մի ամբողջ դարաշրջան է լիբանանահայ գրական-մշակութային եւ հասարակական կեանքում: Հմայիչ անձնաւորութիւն եւ ամբողջական մարդ՝ «Նա հրաշալի գոյութիւն է լիբանանահայ հասարակութեան մէջ: Հանրային եւ հրապարակային կեանքում, մշակութային եւ կրթական հաւաքներում նա միշտ եղել ու մնում է ցանկալի եւ սպասուած ներկայութիւն: Միշտ ցանկալի ու սպասուած է եղել եւ այսօր էլ այդպիսին է մնում իր գրաւոր ու բանաւոր խօսքը» ծանրակշիռ, տեղին, էական եւ բովանդակալից:

Ուրեմն, ահա Ժիրայր Դանիէլեանը դարձաւ ութսուն տարեկան: Եւ ես բնականաբար չեմ

ասելու արդէ՞ն ութսուն տարեկան, ես ասում եմ՝ դե՛ռ ութսուն, միա՛յն ութսուն տարեկան:

Ծանրաբեռնուած աշխատանքի եւ մշտապէս զբաղուածութեան տասնեակ ու տասնեակ տարիները յոգնութիւն չեն տուել մեղուաջան մարդուն, ընտանեկան դժբախտութիւնը թէեւ կոտրեց, բայց չյաղթեց, չփոխեց նրան: Բայց ահա 2020 չարաբաստիկ թուականի օգոստոսի 4-ի աղէտը նրան պատճառեց ամենամեծ չարիքը՝ Ժիրայրը հարկադրուած եղաւ կտրուելու իր գրասեղանից, զրկուեց ամէն օր վաղ առաւօտից գրասեղանի առջեւ նստելու հնարաւորութիւնից: Բայց յուսով եմ՝ միայն առժամանակ…

Սիրելի՛ Ժիրայր, մեր օրերում ճափոնցիները մարդու ծերութիւնը համարում-հաշւում են ութսունհինգից յետոյ: Ես գիտեմ, որ դու, ի հարկէ, աւելին ես, քան՝ ոեւէ ճափոնցի, ուրեմն քո ծերութիւնը գալու է առնուազն իննսունից յետոյ: Ես նաեւ գիտեմ ու վստահ եմ, որ դու, ինչ էլ որ լինի, քեզ վայել, քեզ պատշաճող ժպիտով ու ժպտադէմ, «իմաստուն եւ բեռդ թեթեւ» կ՛անցնես իննսունի քո ծերունական շեմը: Եւ, ի հարկէ, կը լինես ու կը մնաս նոյն անկրկնելի Ժիրայր Դանիէլեանը…

Comments

Viken Attarian – 2021-05-10 19:34:56
Ժիրայր Դանիէլեանի գնահատանքը իր աշխատանքն իսկ է: Սակայն՝ իր պատկառելի բոլոր ազգային, մտաւորական, գիտական, խմբագրական ու մանկավարժական ներդրումներէն աւելի, ամենէն կարեւոր երեւոյթը որ ակնբախ է զինք ճանչցողներուն համար, այդ ալ իր խորունկ եւ անկեղծ մարդկայնութիւնն է: Ինծի համար՝ անզուգականօրէն սրտամօտիկ անձնաւորութիւն մը, առանց որուն ներկայութեան մեր բոլորին հոգիները աւելի աղքատ պիտի ըլլային: Պատի'ւ յոբելեարին որուն պայծառ միտքը իր ջահակիր կեանքին լոյսը սնուցողն է: Բարեկամօրէն՝ Վիգէն Լ. Ադդարեան